

ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПРАВОБЕРЕЖНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ

ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«ЦЕНТР ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ХОРТИЦЬКОГО РАЙОНУ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Укладач:
Салтан Альона Вікторівна

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку

Початковий рівень – 1 рік навчання
Основний рівень – 2 роки навчання
Вищий рівень – 1 рік навчання

Запоріжжя – 2025

Схвалено педагогічною радою закладу позашкільної освіти «Центр естетичного виховання Хортицького району» Запорізької міської ради, протокол № від

Затверджено наказом закладу позашкільної освіти «Центр естетичного виховання Хортицького району» Запорізької міської ради від

Укладач:

Салтан Альона Вікторівна – керівник гуртка «Українські барви» закладу позашкільної освіти «Центр естетичного виховання Хортицького району» Запорізької міської ради.

Рецензенти:

Зубова Владлена Анатоліївна – керівник гуртка-методист, керівник гуртка «Малюнковий світ» закладу позашкільної освіти «Центр естетичного виховання Хортицького району» Запорізької міської ради.

Зайченко Олена Вікторівна - керівник гуртка-методист комунального закладу «Запорізький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Декоративно-ужиткове мистецтво, це світ декоративних образів, яскравих кольорів, простих і доступних форм, творів народного та сучасного мистецтва, які захоплюють, викликають насолоду, підносять до стану натхнення, створюючи тим самим психологічний комфорт.

Актуальність програми полягає в тому, що вона спрямована на опанування певної системи технологічних та художніх знань, умінь і навичок під час виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва як мистецького призначення так і утилітарного.

Новизною програми є поєднання різних видів, жанрів та технік традиційного декоративно-ужиткового мистецтва та сучасних мистецьких технологій як в окремих виробах так і при створенні складних мистецьких композицій.

Пропонована програма побудована на основі особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів, в основу програми покладено адаптовану навчальну програму з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку студії декоративно-прикладного мистецтва «Українські барви», яка затверджена наказом начальника ТВО Хортицького району ДОН Запорізької міської ради від 25.06.2019 року №293

Навчальна програма реалізується в гуртку художньо-естетичного напрямку декоративно-ужиткового профілю та складена з урахуванням тісного зв'язку з навчальними предметами, що вивчаються учнями 1-11 класів закладів загальної середньої освіти: історія, технології, мистецтво (інтегрований курс), художня культура.

Виходячи з рівня знань, необхідних для освоєння навичок роботи з відповідними інструментами й матеріалами, в гуртку займаються школярі молодшого, середнього шкільного віку та учнівська молодь віком від 6 до 18 років, які мають змогу реалізувати свої творчі здібності у декоративно-ужитковому мистецтві, надалі продовжити навчання в обраному напрямку (у художній майстерні, школі тощо), а також зробити свідомий професійний вибір.

Метою програми є формування ключових компетентностей особистості в процесі виготовлення художніх виробів засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Завдання навчальної програми полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає ознайомлення з основними поняттями та знаннями, базовою термінологією, характерною для декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, при роботі з пластичними матеріалами, папером, текстильними та природними матеріалами; з художніми законами колористики та композиції в декоративному мистецтві; способами організації змістовного дозвілля;

практичної, яка передбачає формування художніх умінь та навичок в процесі створення художніх виробів засобами декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, паперопластики (аплікація, оригамі), ліплення з солоного тіста та паперової маси, поєднання пластичних та природних матеріалів; початкових техніко-технологічних умінь та навичок роботи з матеріалами та інструментами;

творчої, яка передбачає набуття досвіду власної творчої діяльності з декоративно-ужиткового мистецтва, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; виховання естетичного смаку, творчої уяви, фантазії; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації;

соціальної, яка сприяє розвитку трудової й естетичної культури; досягненню високого рівня освіченості та вихованості; емоційному та інтелектуальному розвитку; формуванню естетичного смаку, а також позитивних якостей емоційно-вольової сфери особистості через залучення до народної творчості та сучасної культури побуту, здатності до соціальної комунікації, до розуміння власної громадянської, національної та культурної ідентичності; виховання поваги до інших культур.

Навчальна програма передбачає чотири роки навчання у групах початкового, основного та вищого рівнів.

На опрацювання навчального матеріалу відводиться така кількість годин:

початковий рівень, 1-й рік навчання – 144 год. (4 год./тиждень);

основний рівень, 1-й рік навчання – 216 год. (6 год./тиждень);

основний рівень, 2-й рік навчання – 216 год. (6 год./тиждень);

вищий рівень, 1-й рік навчання – 216 год. (6 год./тиждень).

До початкового рівня навчання зараховуються діти без обмежень: достатньо здібностей до малювання, ліплення (із пластиліну, глини, солоного тіста), об'ємного моделювання. Знайомство з дітьми проводиться через анкетування дітей і батьків.

Навчання здійснюється за трьома етапами:

- ознайомлювальний – один рік навчання початкового рівня, розрахований на дітей 6-7 років;

- розвиваючий – перший та другий рік навчання основного рівня, розрахований на дітей 8-12 років;

- дослідницький – один рік вищого рівня навчання, для дітей 12-18 років.

Програма початкового рівня навчання передбачає ознайомлення вихованців з елементарними уявленнями про утилітарність призначення виробів декоративно-ужиткового мистецтва; сприяння засвоєнню дітьми найпростіших технологічних умінь обробки різних видів паперу; навички роботи з пластичним матеріалом – солоне тісто.

З урахуванням віку, індивідуальних особливостей та результатами успішного засвоєння початкового рівня діти переходять на програму основного рівня, яка передбачає поглиблення знань з історії народного та сучасного мистецтва; удосконалення техніко-технологічних умінь при роботі

з солоним тістом; зерновими, круп'яними виробами; папером, тканиною, вовною; природним та покидьковим матеріалами тощо.

На вищій рівень підготовки дітей і підлітків переводять в індивідуальному порядку після успішного виконання програми основного рівня. У групах вищого рівня навчання, вихованці отримують поглиблені знання з історії мистецтв відповідних видів та жанрів декоративно-ужиткового мистецтва; удосконалюються техніко-технологічні вміння та навички при роботі з різноманітними матеріалами. Програмою передбачено залучення вихованців до проєктної діяльності; сприяння в підготовці до вступу до закладів вищої освіти; участі у тематичних та авторських виставках, конкурсах, організаційно-масових заходах що проводяться в Україні та за її межами.

Загальними принципами організації освітнього процесу є синтез мистецької та практичної діяльності, індивідуальний підхід, послідовність і поступовість викладення матеріалу.

Форми організації занять: колективні - інформаційна хвилина; просвітницько-виховна година; проведення нестандартних занять; тематичні вечори; групові - вікторини, конкурси, роботи в групах, роботи в парах; індивідуальні - виготовлення зразків, експонатів різного рівня складності.

Методами опрацювання навчального матеріалу є:

- пояснювально-ілюстративні (розповідь, пояснення, демонстрація наочності, технологічні карти);
- репродуктивні (відтворювальні вправи);
- частково-пошукові (виконання за зразком, під керівництвом педагога);
- практичні (міні-проєкти).

Ресурсне забезпечення розкривається у методах опрацювання навчального матеріалу, методах і формах навчання та конкретизоване в орієнтованому переліку обладнання (додаток до навчальної програми).

З метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок, для задоволення їхніх потреб у професійному самовизначенні програма передбачає індивідуальне навчання. Кількісний склад груп, у яких проводиться індивідуальне навчання, становить від одного до п'яти вихованців (згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 11.08.2004 № 651 «Про затвердження Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах» (із змінами).

Формами контролю за результативністю навчання є контрольні та підсумкові завдання, поточні та звітні виставки, конкурси, які передбачено структурою програми. За підсумками роботи вихованця можна діагностувати успішність проходження навчального матеріалу і переведення наприкінці навчального року на наступний рівень навчання.

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану подано орієнтовно. За необхідності в установленому порядку керівник гуртка може

внести зміни до кількості годин у межах кожного змістовного розділу. Враховуючи інтереси вихованців, їх кількість у групі, стан матеріально-технічного забезпечення, керівник гуртка може змінювати кількість теоретичних і практичних занять залежно від того, як швидко та якісно вихованці набувають практичних навичок. Незмінними мають залишатися мета, завдання і прогнозований результат освітньої діяльності.

Початковий рівень, перший рік навчання **НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Робота з папером	16	30	46
1.1 Аплікація	4	10	14
1.2 Оригамі	4	8	12
1.3 Конструювання з паперу	8	12	20
Розділ 2. Робота з солоним тістом	28	42	70
2.1 Основні прийоми ліплення солоним тістом	4	6	10
2.2 Ліплення на площині	8	12	20
2.3 Предметне ліплення	8	12	20
2.4 Ліплення об'ємних виробів	8	12	20
Розділ 3. Оформлення виробів	4	6	10
Розділ 4. Виставки, конкурси, організаційно-масова робота	4	10	14
Підсумок	2	-	2
Разом:	56	88	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета і завдання на навчальний рік. Правила поведінки в гуртку. Правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Вступний інструктаж. Трудові традиції українського народу та інших народів світу. Правила організації робочого місця на занятті.

Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуваннями. Демонстрація виробів, виготовлених вихованцями гуртка у попередні роки. Практичне ознайомлення з інструментами, прийомами безпечної роботи правилами поведінки з ними.

Розділ 1. Робота з папером (46 год.)

1.1 Аплікація (14 год.)

Теоретична частина. Папір та його призначення. Сорти паперу. Властивості паперу. Загальне уявлення про виробництво паперу. Бережливе ставлення до паперу, економне використання матеріалів. Послідовність дій під час виготовлення виробів з паперу. Аплікація. Види аплікацій (плоска аплікація, рвана аплікація, аплікація зі смужок паперу, об'ємна аплікація). Послідовність дій під час створення аплікацій. Охайність та акуратність під час виконання практичних робіт. Різання паперу ножицями.

Практична частина. Поняття шаблону. Нанесення зображення на папір за допомогою шаблону, лінійки. Копіювання зображення за допомогою шаблону. Різання паперу і картону по згину, вирізання найпростіших форм розмічених за допомогою шаблону. Створення аплікацій з вирізаних форм. Симетрія в природі. Послідовність дій під час виготовлення простих симетричних форм з паперу. Вирізання деталей виробів симетричної форми. Створення аплікацій з вирізаних простих симетричних форм. Згинання і складання паперу. Рациональне використання паперу. Послідовність дій під час згинання паперу.

1.2 Оригамі (12 год.)

Теоретична частина. Знайомство з технікою оригамі. Способи складання гора і долини.

Практична частина. Створення найпростіших фігурок у техніці оригамі (собака, кіт, поросся, рибка тощо).

1.3 Початкове конструювання з паперу (20 год.)

Теоретична частина. Початкові уявлення про конструювання та моделювання з паперу. Поняття розгортка. Розгортка – листівка. Послідовність роботи з розгорткою.

Практична частина. Виготовлення вітальних листівок (до «Дня вчителя», «Дня захисника України», «Дня святого Миколая», «З Новим роком і Різдвом», «Дня Святого Валентина», «До Дня матері», «Великодня» та інші). Виготовлення об'ємних листівок, ялинкових прикрас (грибочки, зірочки, рибки, ланцюжки, гірлянди, сніжинки) та ін. Виготовлення персонажів казок та мультфільмів на площині. Виготовлення композицій за мотивами казок. Виготовлення квітів з кольорового паперу і гофропаперу.

Розділ 2. Робота з солоним тістом (70 год.)

2.1 Основні прийоми ліплення солоним тістом (10 год.)

Теоретична частина. Властивості солоного тіста його колір. Підготовка робочого місця. Інструменти та матеріали для роботи. Техніка безпеки при роботі зі стеками та зубочистками. Знайомство з основними прийомами ліплення: розминання, відщипування, сплющування, скочування,

розкочування, надавлювання, розмазування, вдавлювання, розрізування, загострення, нанизування, відтягування, загладжування, поєднання деталей
Правила застосування інструментів.Корекція форми.

Практична частина. Відпрацьовування основних прийомів ліплення з солоного тіста. Виконання технологічних операції за наслідуванням. Ліплення плоских виробів з солоного тіста способом примазування та додавання. Обробка виробу стекою, оздоблення і нанесення візерунка. Виготовлення виробу з цілого шматка солоного тіста.

2.2 Ліплення на площині (20 год.)

Теоретична частина. Послідовність дій під час виготовлення виробів з солоного тіста на площині за зразком. Поняття «аплікація». Принцип викладання по намальованому ескізу з різних форм солоного тіста.

Практична частина. Виготовлення з солоного тіста геометричних фігур, фруктів, овочів та інш. Виготовлення виробів з солоного тіста за власним задумом.

2.3 Предметне ліплення (20 год.)

Теоретична частина. Особливості предметного ліплення. Поняття форми та пропорції. Введення понять: відносні розміри, основа, деталі, пропорції, характер предметів.

Практична частина. Виготовлення окремих частин предмета або істоти, починаючи з найбільшої, порівняння й уточнення за пропорціями, додавання дрібних деталей та оздоблення. Ліплення предмету з урахуванням загального розміру шматка для чіткого уявлення пропорцій деталей, частин, форми. Ліплення предметів пластичним способом із цілого шматка солоного тіста шляхом витягування, відтягування, вдавлювання окремих частин. Ліплення фігурок тварин.

2.4 Сюжетне ліплення (20год.)

Теоретична частина. Знайомство з поняттям сюжетного ліплення. Основні засоби виразності в сюжетному ліпленні - ритм, композиція, силует. Побутовий сюжет. Взаємодія героїв. Казка та казкові герої. Сюжет казки. Уява. Фантазія. Образ.

Практична частина. Читання казки. Обговорення сюжету. Виготовлення сюжетних композицій за власним задумом із казковим сюжетом із декількома персонажами «Колобок», «Рукавичка», «Колосок», «Ріпка» тощо. Вправи на розвиток уяви та фантазії. Виготовлення сюжетних композицій за власним задумом із фантазійним сюжетом.

Розділ 3. Оформлення виробів (10год.)

Теоретична частина. Основні прийоми та матеріали що використовуються при оздоблені готового виробу. Паспарту. Рама.

Декорування. Оздоблення аплікацією з різного матеріалу. Розфарбовування. Підмальовка. Нанесення лаку. Нанесення сріблинок.

Практична частина. Практичне виконання оздоблювальних операцій.

Розділ 4. Виставки, конкурси, свята (14 год.)

Теоретична частина. Підготовка робіт до виставок, конкурсів. Правила поведінки в громадських місцях.

Практична частина. Участь у міських, обласних, всеукраїнських конкурсах та виставках.

Підсумок (2год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків навчального року. Підсумкова виставка. Вручення грамот і дипломів. Запрошення батьків на виставку робіт вихованців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основні види народної творчості та декоративно-ужиткового мистецтва;
- загальні властивості про солоне тісто, папір;
- назви та призначення інструментів й приладдя для роботи;
- правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи;
- послідовність виготовлення виробів з солоного тіста різними способами;
- особливості, способи та прийоми конструювання з плоских деталей, з готових об'ємних форм, на основі готових розгортки, виробів у техніці оригамі.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- правильно організувати своє робоче місце, підтримувати порядок під час роботи;
- прийоми складання, згинання, гофрування паперу;
- трафарети, шаблони;
- виготовляти найпростіші моделі оригамі на основі простих базових форм;
- виготовляти моделі у техніці «аплікація»;
- виготовляти найпростіші моделі за готовими розгортками;
- володіти основними прийомами виготовлення виробів з солоного тіста.

Вихованці мають набути досвід:

- економного використання матеріалів, бережливого ставлення до інструментів та обладнання;

- роботи з пластичними матеріалами;
- виготовлення моделей оригамі, витинанок, аплікацій з різних видів паперу;
- використання трафаретів, шаблонів;
- творчої діяльності;
- участі у профільних масових заходах;
- самостійного виконання завдань з виготовлення найпростіших площинних та просторових об'єктів за зразком та власним задумом.

Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	3	-	3
Розділ 1. Робота з природними матеріалами	8	16	24
1.1. Аплікація з природного матеріалу	4	8	12
1.2 Композиції з природного матеріалу	4	8	12
Розділ 2. Нетрадиційні види аплікацій	8	16	24
2.1 Аплікація з використанням ниток	1	2	3
2.2 Аплікація з солі	1	2	3
2.3 Аплікація з пінопласту і пластикових елементів	2	4	6
2.4 Аплікація з тканини, фетру, шкіри, замші	2	4	6
2.5 Колаж	2	4	6
Розділ 3. Робота з папером	10	20	30
3.1 Паперові об'ємні фігури	2	4	6
3.2 Орнамент	1	2	3
3.3 Оригамі	2	4	6
3.4 Витинанка	1	2	3
3.5 Мозаїка	2	4	6
3.6 Квілінг	2	4	6
Розділ 4. Робота з пластиліном	6	15	21

Розділ 5. Комбінування природних і пластичних матеріалів	3	12	15
Розділ 6. Конструювання з бросових матеріалів	5	13	18
Розділ 7. Ліплення із солоного тіста	12	42	54
7.1. Ліплення на площині	4	16	20
7.2. Сюжетне ліплення	4	16	20
7.3. Оздоблення виробів	4	10	14
Розділ 8. Оформлення виробів	3	6	9
Розділ 9. Конкурси, виставки, свята	3	12	15
Підсумок	3	-	3
Разом:	64	152	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Мета і завдання на навчальний рік. Правила поведінки в гуртку. Правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Організація робочого місця.

Розділ 1. Робота з природними матеріалами (24 год.)

1.1 Аплікація з природного матеріалу (12 год.)

Теоретична частина. Вироби з природних матеріалів, які застосовуються у побуті. Способи підготовки та сушіння природних матеріалів (насіння, плоди, крупи, сухе листя, квіти тощо). Послідовність дій та безпека праці під час виготовлення виробів. Особливості виготовлення аплікації на площині. Поняття композиційний центр, ритм, симетрія.

Практична частина. Виготовлення з природних матеріалів предметних і сюжетних аплікацій, композицій (сухе листя, квіти, крупи, яєчна шкаралупа тощо) «Їжачок», «Пташка», «Зайчик», «Веселі канікули», «Краса природи», «Осінь», букети, пейзажі, казкові герої тощо.

1.2 Композиції з природного матеріалу (12 год.)

Теоретична частина. Особливості виготовлення аплікації на площині. Поняття композиційний центр, ритм, симетрія.

Практична частина. Сюжетні композиції з елементами творчості (парна, групова робота). «Літні канікули», «Красуня осінь», «Золото природи» тощо

Розділ 2. Нетрадиційні види аплікації (24 год.)

2.1 Аплікація з використанням ниток (3 год.)

Теоретична частина. Застосування ниток в аплікації. Види ниток. Послідовність дій під час виготовлення аплікацій з ниток. Інструменти для роботи та прийоми їхнього застосування.

Практична частина. Виготовлення аплікацій з засипанням малюнка подрібненими нитками, їх приклеювання.

2.2 Аплікація з солі (3 год.)

Теоретична частина. Особливості створення аплікації з солі. Розфарбування готової аплікації.

Практична частина. Виготовлення аплікацій з засипанням малюнка соллю. Її приклеювання і розфарбування.

2.3 Аплікація з пінопласту і пластикових елементів (6 год.)

Теоретична частина. Створення аплікації з пінопласту і пластикових елементів її приклеювання. Розфарбування готової аплікації.

Практична частина. Виготовлення аплікацій з пінопласту і пластикових елементів

2.4 Аплікація з тканини, фетру, шкіри, замші (6 год.)

Теоретична частина. Створення аплікації з тканини, фетру, шкіри, замші її приклеювання.

Практична частина. Виготовлення аплікацій з тканини, фетру, шкіри, замші. Розфарбування готової аплікації.

2.5 Колаж (6 год.)

Теоретична частина. Види колажу Техніка виготовлення площинного колажу із паперу, засушених рослин. Гармонія кольорів.

Практична частина. Виготовлення фону для колажів. Виготовлення плоского і об'ємного колажу. Виготовлення картини у техніці колаж.

Розділ 3. Робота з папером (30 год)

3.1 Паперові об'ємні фігури (6 год.)

Теоретична частина. Елементи графічної грамоти. Правила розмічання на папері і картоні ліній. Розгортки прямокутних й циліндричних форм. Послідовність дій під час виготовлення паперових об'ємних фігур.

Практична частина. Виготовлення виробів і ялинкових прикрас об'ємної форми, подарункових пакуночків тощо.

3.2 Орнамент (3 год.)

Теоретична частина. Види орнаменту. Орнамент у декоративно-ужитковому мистецтві. Ритмічна композиція. Послідовність дій під час виготовлення орнаментів.

Практична частина Виготовлення орнаментів у смужці. Виготовлення орнаментів на прямокутній та круглій основах.

3.3 Оригамі (6 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення оригамі. Пластика паперу. Послідовність дій під час виготовлення оригамі. Підготовка стартового аркуша для майбутнього виробу.

Практична частина. Створення за схемою фігур літачка, човника, котика, песика тощо. Створення квітів у техніці оригамі.

3.4 Витинанка (3 год.)

Теоретична частина. Витинанка як вид народних ремесел України. Послідовність дій під час виготовлення витинанок. Безпека праці з інструментом.

Практична частина Виготовлення ангела, будиночка, сніжинок, серветок, мережок тощо технікою витинанки.

3.5 Мозаїка (6 год.)

Теоретична частина. Торцювання. Загальні відомості про виготовлення мозаїки технікою торцювання. Основні прийоми роботи та послідовність виконання мозаїки технікою торцювання.

Практична частина Виготовлення контурної мозаїки технікою торцювання.

3.6 Квілінг (6 год.)

Теоретична частина. Квілінг як вид мистецтва. Базові форми квілінгу. Виготовлення виробів технікою квілінг. Інструменти і пристосування для роботи в техніці квілінг.

Практична частина Створення об'ємних виробів технікою квілінг (квіти, фігурки звірів, птахів, тощо.)

Розділ 4. Робота з пластиліном (21 год.)

Теоретична частина. Пластилін, його застосування. Загальне уявлення про виробництво пластиліну. Послідовність виготовлення виробів на площині з пластиліну.

Практична частина Виготовлення виробів з пластиліну за завданням педагога. Ліплення сюжетних композицій (парно, групами) на задану тему. Вироби об'ємної форми. Рельєф. Барельєф. Об'ємна фігура. Послідовність виготовлення об'ємних виробів з пластиліну.

Розділ 5. Комбінування природних і пластичних матеріалів (15 год.)

Теоретична частина. Послідовність дій під час виготовлення виробів з природних матеріалів і пластиліну.

Практична частина Виготовлення площинних та об'ємних композицій з природних матеріалів та пластиліну.

Розділ 6. Конструювання з бросових матеріалів (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомити дітей з різними видами бросових матеріалів (коробочками, іншим упакуванням, пакетиками, катушками, шматочками пінопласту, клаптиками тканини тощо). Характерні особливості даних матеріалів шляхом їх дослідження-визначення форми, м'якості чи твердості та ін.

Практична частина Створення моделей звірів, меблів, автомобіля, літака із сірникових коробок, дисків, пінопласту.

Розділ 7. Ліплення із солоного тіста (54 год.)

Теоретична частина. Технологія приготування солоного тіста, рецепти. Основні етапи виготовлення виробів із солоного тіста: приготування тіста, підфарбування тіста, формування виробу, сушіння. Прийоми ліплення із солоного тіста. Знайомство з основними прийомами ліплення: розминання, відщипування, сплюсчування, скочування, розкочування, витягування, надавлювання, розмазування, вдавлювання, розрізування, загострення, відтягування, загладжування, поєднання деталей. Правила застосування інструментів. Технологія виконання прийомів ліплення: відрізання, скочування, розкочування, сплюснення, витягування, з'єднування (притискування, примазування). Особливості роботи з солоним тістом. Інструменти для роботи з солоним тістом.

Практична частина Виготовлення виробу із солоного тіста. Виготовлення іграшок, оберегів із солоного тіста. Стилзація в процесі роботи із солоним тістом. Взаємозв'язок народного календаря з оберегами із солоного тіста. Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу із солоного тіста.

7.1 Ліплення на площині (20 год.)

Теоретична частина. Ліплення окремих виробів на площі. Поняття «аплікація». Принцип викладання намальований ескіз різних форм і окремих деталей виробу.

Практична частина Відпрацьовування основних прийомів ліплення. Малювання ескізу. Створення картин на площі.

7.2 Сюжетне ліплення (20 год.)

Теоретична частина. Знайомство з поняттям сюжетного ліплення. Основні засоби виразності в сюжетному ліпленні - ритм, композиція, силует. Побутовий сюжет. Взаємодія героїв. Поняття композиції. Правила розміщення фігур та предметів у композиції. Розмір та пропорції предметів у композиції.

Практична частина. Читання казки. Обговорення сюжету. Виготовлення сюжетних композицій за власним задумом із казковим сюжетом із декількома персонажами «Рукавичка», «Колосок», тощо. Визначення розміру та пропорцій виробів для об'єднання в композиції. Створення композицій на різну тематику.

7.3. Оздоблення виробів (14 год.)

Теоретична частина. Основні прийоми оздоблення і декорування ліплених виробів. Правила розфарбовування. Основні і допоміжні кольори, способи їх поєднання.

Практична частина Розфарбовування виробів із солоного тіста. Добір кольорової гами. Оздоблення та розпис виробів.

Розділ 8. Оформлення виробів (9 год.)

Теоретична частина. Що таке паспарту. Прямокутне і квадратне паспарту. Правила виготовлення паспарту.

Практична частина Виготовлення паспарту до робіт на площі. Оформлення виробів паспарту і декоративною рамкою.

Розділ 9. Конкурси, виставки, свята (15 год.)

Теоретична частина. Підготовка робіт до участі у міських, обласних, всеукраїнських конкурсах та виставках.

Практична частина Участь у міських, обласних, всеукраїнських конкурсах та виставках.

Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків навчального року. Підсумкова виставка. Нагородження вихованців. Запрошення батьків на виставку робіт.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- технологію виготовлення солоного тіста;
- способи підготовки та сушіння природних матеріалів;
- поняття композиційний центр, ритм, симетрія;
- техніки нетрадиційних видів аплікації;
- елементи графічної грамоти;
- способи обробки бросового матеріалу;
- знати назви та призначення інструментів й приладдя для роботи;
- знати правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи;
- послідовність виготовлення фігурок з паперу, солоного тіста, пластиліну.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- правильно організувати своє робоче місце, підтримувати порядок під час роботи;
- замішувати солоне тісто за різними рецептами;
- створювати композиції з природних матеріалів;
- застосовувати принципи та закони композиції;

- виготовляти площинні композиції технікою нетрадиційних видів аплікації;
- виготовляти об'ємні композиції з бросового матеріалу;
- створювати об'ємні вироби з пластиліну

Вихованці мають набути досвід:

- підготовки сировини з солоного тіста за різною рецептурою;
- виготовлення площинних композицій з природного матеріалу;
- виготовлення площинних та об'ємних композицій з бросового матеріалу;
- поєднання різних матеріалів в одній композиції.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	-	3	3
Розділ 1. Основні принципи мокрого валяння	3	15	18
Розділ 2. Основні принципи сухого валяння	3	15	18
Розділ 3. Основні принципи виготовлення вовняної іграшки	3	15	18
Розділ 4. Робота з солоним тістом	15	45	60
5.1 Виготовлення сувенірів і оберегів	5	15	20
5.2 Виготовлення виробів способом ліплення з використанням каркасу	5	15	20
5.3 Виготовлення багатопланових об'ємних панно	5	15	20
Розділ 5. Робота з папером	15	45	60
5.1 Конструювання з паперу	5	15	20
5.2 Композиція витинанка	5	15	20
5.3 Композиція квілінг	5	15	20
Розділ 6. Оздоблення виробів	2	10	12
Розділ 7. Оформлення виробів	2	10	12
Розділ 8. Конкурси, виставки, свята	2	10	12
Підсумок	3	-	3
Разом:	48	168	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Мета і завдання на навчальний рік. Правила поведінки в гуртку. Правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Організація робочого міста.

Розділ 1. Основні принципи мокрого валяння (18 год.)

Теоретична частина. Поняття про валяння, як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Історія виникнення валяння. Види валяння. Обладнання для мокрого валяння. Знайомство з правилами сполучення кольору вовни та отримання фактури. Знайомство з розкладкою вовни. Правила розкладки перпендикулярних шарів, як основи щільної роботи. Правила відокремлення прядок.

Практична частина. Приготування мильного розчину. Розкладка вовни. Робота з щіткою. Тонування вовни за допомогою щітки. Виготовлення кульок. Створення прикраси з кульок (намисто, сережки). Розрахунок потрібного об'єму вовни з урахування усадки при валянні. Правила усунення мильного розчину з виробу та його сушка. Виготовлення кульок різних геометричних форм. Створення отвору у кульках за допомогою циганської голки та шила. Оздоблення кульок бісером. Виготовлення квітів технікою суцільного валяння.

Розділ 2. Основні принципи сухого валяння (18 год.)

Теоретична частина. Знайомство з видами голок для валяння та їх будовою. Правила безпеки при роботі з голками. Підготовка робочого міста. Позиції голок під час валяння.

Практична частина. Розкладка вовни. Рівномірне перемішування вовни вручну та щіткою. Підготовка основи для валяння. Валяння на поролоні та на щітці. Правила привалювання дрібних деталей. Виготовлення квітів. Виготовлення ескізу окремих деталей квітки (пелюстки, стебло, листя, серединка). Виготовлення серединки квітки, пелюстків. Збір квітки за допомогою голи для валяння та клею.

Розділ 3. Основні принципи виготовлення вовняної іграшки (18 год.)

Теоретична частина. Знайомство з виготовленням іграшки. Техніка роботи сухої пастелі.

Практична частина. Формування голови та валяння тваринних рис. Виготовлення тулуба. Виготовлення хвоста та вух. Зборка іграшки. Оздоблення виробів. Привалювання візерунку, надпису за допомогою не пряденої вовни та пряденої. Техніка обшивання бісером готового виробу за допомогою монониті. Тонування рис обличчя, морди іграшки. Виготовлення

носики та оченят з полімерної глини. Розфарбовування масленою та акриловою фарбами.

Розробка комплекту прикрас в єдиному стилі. Виготовлення кольорової намистинки в техніці скрутка, радіальної намистинки. Виготовлення кільця, кулону, брелоку. Виготовлення квітів технікою суцільного валяння. Виготовлення квітки за допомогою привалювання окремих пелюстків. Виготовлення багатопелюсткової квітки з використанням харчової плівки. Сушка виробу та надання потрібної форми. Виготовлення брошки, шпильки, обруча. Оздоблення шапки, светру, сумки. Виготовлення брелоку для ключів. Об'ємна аплікація з валяних елементів

Розділ 4. Робота з солоним тістом (60 год.)

Теоретична частина. Різновиди та призначення виробів із солоного тіста. Інгредієнти для основних та оздоблювальних робіт. Інструменти: качалка, валик, стеки, ніж, лінійка, ваги, пензлі різних розмірів та жорсткості, ситечко, різноманітні предмети для нанесення рельєфних малюнків на вироби. Фарби, лаки для остаточної обробки виробів.

Практична частина. Приготування тіста. Сушіння: час та режим сушіння в духовці електроплити, газової плити. Повітряна сушка, комбінована сушка. Фарбування готових виробів. Лакування. Виготовлення медальонів. Виготовлення плескатих прикрас за допомогою шаблонів. Об'ємні ліплені фігури. Виготовлення рамок та декоративних решіток. Виготовлення підсвічників, вінків, кілець, підків. Виготовлення панно.

4.1 Виготовлення сувенірів і оберегів (20 год.)

Теоретична частина. Стилзація в процесі роботи із солоним тістом. Взаємозв'язок народного календаря з оберегами із солоного тіста. Вибір іграшки, оберега для виготовлення. Визначення технологічної послідовності виготовлення виробу із солоного тіста.

Практична частина. Виготовленні фігур на українську тематику. Виготовлення оберегів, сувенірів.

4.2 Виготовлення виробів способом ліплення з використанням каркасу (20 год.)

Теоретична частина. Поняття форми та об'єму. Знайомство з формами: куля, циліндр, квадрат, трикутник, конус. Правила виготовлення геометричних фігур та простих об'єктів на їх основі. Введення понять: відносні розміри, основа, деталі, пропорції, характер предметів.

Практична частина. Виготовлення об'ємних предметів. Визначення розміру та пропорцій виробів. Ліплення виробів з обговоренням кольору: веселка, квітка, метелик та ін. Ліплення овочів та фруктів, тварин.

4.3 Виготовлення багатопланових об'ємних панно (20 год.)

Теоретична частина. Правила техніки безпеки. Прилади та матеріали, елементарні технологічні прийоми, необхідні у конструктивному методі ліплення.

Практична частина. Вибір сюжету та розробка ескізу для майбутньої роботи. Заміс тіста. Ліплення окремих деталей панно із солоного тіста. Створення простих композицій. Сушка та фарбування деталей.

Розділ 5. Робота з папером (60 год.)

5.1 Конструювання з паперу (20 год.)

Теоретична частина. Правила безпечної праці з ножицями. Поняття про сувенір з паперу: вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси. Конструювання іграшок та прикрас. Прийоми трансформації паперу: надрізи, згини, загинання, скручування, гофрування. Декоративність, пластичність форми і поверхні рельєфних виробів із паперу.

Практична частина. Виготовлення об'ємних фігурок, тварин, будиночків тощо. Виготовлення геометричних об'ємних форм. Виготовлення виробів для оздоблення інтер'єру до свят.

5.2 Композиція витинанка (20 год.)

Теоретична частина. Повторення набутих знань, умінь. Витинанка в українському декоративно-ужитковому мистецтві. Місце витинанки в оселях наших предків. Методика виконання витинанок. Ескізи. Декоративне святкове панно.

Практична частина. Самостійна розробка ескізів. Підготовка матеріалів та інструментів для роботи. Виготовлення витинанок, самостійне виготовлення роботи.

5.3 Композиція квілінг (20 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з поняттям «квілінг». Основні відомості про техніку «квілінг». Підбір основи для виготовлення вітальних листівок, картинок, формування композиції, підбір кольорів. Скручування елементів Зминання, звертання, згинання паперу.

Практична частина. Підготовка матеріалів та інструментів. Виготовлення іграшок-сувенірів, листівок та панно в техніці «квілінг».

Розділ 6. Оздоблення виробів (12 год.)

Теоретична частина. Самостійне рішення в естетичному оздобленні готового виробу. Кольорове оформлення виробів із солоного тіста як засіб посилення естетичної функції виробів із тіста. Способи ґрунтовки й фарбування виробів із солоного тіста натуральними (какао- порошок, буряковий сік, зелень тощо), водорозчинними фарбами типу гуаш, акварель. блиску.

Практична частина. Оздоблення і декорування виставочних робіт за задумом вихованця. Лакування виробів із солоного тіста лаком для надійного захисту від вологи й надання

Розділ 7. Оформлення виробів (12 год.)

Теоретична частина. Культура праці. Особливості оформлення сувенірів із різних матеріалів. Правила оформлення виставочних робіт. Естетичне оформлення робіт.

Практична частина. Оформлення виставочних робіт. Декоративне оформлення готової роботи.

Розділ 8. Конкурси, виставки, свята (12 год.)

Теоретична частина. Підготовка до участі у конкурсах і святах.

Практична частина. Участь у міських, обласних конкурсах і виставках

Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків навчального року. Підсумкова виставка. Запрошення батьків на виставку. Нагородження вихованців дипломами і грамотами.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- особливості техніки роботи з вовною;
- технологію роботи голкою для валяння;
- особливості виготовлення об'ємного виробу технікою сухе валяння;
- особливості виготовлення об'ємного виробу технікою мокре валяння;
- послідовність виготовлення фігурок з солоного тіста, пластиліну, вовни;
- послідовність та етапи конструювання з паперу.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- правила розкладки вовни;
- виготовляти елементи різних геометричних форм технікою мокрого валяння;
- виготовляти найпростіші іграшки, декоративні прикраси в техніці сухого валяння;
- інтегрувати різні техніки роботи, самостійно вибирати найбільш оптимальні варіанти для виконання авторської роботи;
- ліпити об'ємні вироби на основі каркасу;
- виготовляти з паперу об'ємно-просторові композиції.

Вихованці мають набути досвід:

- підготовки вовни для різних технік валяння;

- виготовлення прикрас, найпростіших геометричних елементів в техніці мокрого валяння;
- виготовлення найпростіших моделей іграшок в техніці сухого валяння;
- ліплення з пластиліну об'ємних фігур на основі каркасу;
- конструювання з паперу об'ємно-просторових композицій та створення найпростіших макетів.

Вищий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	3	-	3
Розділ 1. Робота з солоним тістом	7	32	39
1.1.Виготовлення сувенірів і оберегів	3	16	19
1.2. Виготовлення багатопланових об'ємних панно	4	16	20
Розділ 2. Робота з папером	12	48	60
2.1.Конструювання з паперу	4	16	20
2.2. Композиція. Витинанка. Квілінг	4	16	20
2.3. Гофрований папір. Квіти. Композиції	4	16	20
Розділ 3. Валяння	9	30	39
3.1.Виготовлення вовняної іграшки	4	15	19
3.2. Робота над створенням об'ємних композицій	5	15	20
Розділ 4. Конструювання з бросових матеріалів	2	10	12
Розділ 5. Пап'є-маше	5	16	21
Розділ 6. Оздоблення, оформлення виробів	4	20	24
Розділ 7. Конкурси, виставки, свята	-	15	15
Підсумок	3	-	3
Разом:	45	171	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год)

Теоретична частина. Мета і завдання на навчальний рік. Правила поведінки в гуртку. Правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. Організація робочого міста.

Розділ 1. Робота з солоним тістом (39 год.)

1.1.Виготовлення сувенірів і оберегів (19 год.)

Теоретична частина. Сувенір зроблений власноруч – найкращий подарунок на згадку. Вибір сувеніра, оберега для виготовлення.

Практична частина. Виготовлення роботи за авторськими розробками із солоного тіста.

1.2. Виготовлення багатопланових об'ємних панно (20 год.)

Теоретична частина. Вибір і схематична розробка окремих деталей для панно. Виготовлення роботи за авторськими розробками із об'ємного панно. Правила складання. Виготовлення роботи за авторськими розробками.

Практична частина. Виготовлення роботи за авторськими розробками. Виготовлення об'ємних панно. Сушка роботи.

Розділ 2. Робота з папером (60 год.)

2.1 Конструювання з паперу (20 год.)

Теоретична частина. Повторення набутих знань, умінь. Повторення видів паперу та його властивості. Пригадування основних операцій з папером. Робота з інструментами. Правила роботи з ножицями. Виготовлення схем об'ємних фігурок, тварин, будиночків, геометричних об'ємних форм тощо. Розробка виробів і композицій для оздоблення інтер'єру до свят.

Практична частина. Виготовлення виробів в техніці паперопластики.. Створення паперових фігур різної складності. Виготовлення роботи за авторськими розробками.

2.2 Композиція. Витинанка. Квілінг (20 год.)

Теоретична частина. Повторення набутих знань, умінь. Квілінг та витинанка, як один із видів паперової пластики. Поняття композиції. Виготовлення роботи за авторськими розробками. Правила розміщення фігур та предметів у композиції у техніці квілінг і витинанка. Розмір та пропорції деталей і предметів у композиції.

Практична частина. Виготовлення роботи за авторськими розробками у техніці квілінг і витинанка.

2.3 Гофрований папір. Квіти. Композиції (20 год.)

Теоретична частина. Знайомство з поняттям гофрований папір. Етапи створення виробу з гофропаперу. Підбір матеріалів для роботи. Створення

ескізів. Особливості роботи з гофрованим папером. Вибір і схематична розробка шаблонів і окремих деталей для квітів і композиції квітів.

Практична частина. Виготовлення виробів із гофрованого паперу. Вправи на набуття навичок гофрування паперу. Складання виробів з застосуванням елементів. Виготовлення виробів у техніці гофрування. Виготовлення роботи за авторськими розробками букетів і композицій із гофрованого паперу.

Розділ 3. Валяння (39 год.)

3.1 Виготовлення вовняної іграшки (19 год.)

Теоретична частина. Повторення поняття валяна іграшка. Правила безпеки при роботі з голкою для валяння. Етапи створення валяної іграшки. Підбір матеріалів. Робота з наочним матеріалом. Створення ескізів майбутньої іграшки. Підготовка робочого місця.

Практична частина. Виготовлення мініатюрних ляльок, улюбленої домашньої тварини, веселої іграшки за задумом вихованця. Виготовлення іграшки по ескізах та за власними розробками.

3.2 Робота над створенням об'ємних композицій (20 год.)

Теоретична частина. Бесіда про картини, як засіб художнього вираження. Робота з наочним матеріалом. Повторення матеріалів та інструментів необхідних при валянні картин та панно. Підготовка робочого місця. Пошук художнього образу. Підготовка ескізу. Підготовка основи. Знайомство з етапами виготовлення картини. Виготовлення та привалювання дрібних деталей. Знайомство з поняттям композиція. Основні правила в побудові композиції. Поняття композиційний центр. Кольорове співвідношення. Кольорова рівновага. Правила безпеки при роботі.

Практична частина. Створення ескізів. Використання проволочи, як засобу зміцнення, та допоміжному елементу зборки композиції. Етапи виготовлення та зборки композиції. Основні принципи роботи при валянні картин. Виготовлення основи для розміщення композиції. Виготовлення валяних рельєфів. Виготовлення композицій приурочених до свят. Виготовлення тематичних картини. Виготовлення картин на вільну тематику.

Розділ 4. Конструювання з бросових матеріалів (12 год.)

Теоретична частина. Правила безпеки при роботі з ножицями. Покидькові матеріали, як основа для творчості. Демонстрування зразків виробів з паперових коробок, картонних втулок, пластикового посуду, кусків пінопласту, клаптиків, пакетів тощо. Робота з наочним матеріалом. Знайомство з матеріалами та інструментами необхідних при роботі.

Практична частина. Створення ескізів. Використання проволочи, як засобу зміцнення основи виробу. Виготовлення роботи за авторськими розробками.

Розділ 5. Пап'є-маше (21 год.)

Теоретична частина. Техніка пап'є-маше. Інструменти та матеріали. Вправи на оволодіння технікою пап'є-маше. Демонстрування зразків виробів з пап'є-маше. Послідовність виготовлення виробу.

Практична частина. Виготовлення виробів у техніці пап'є-маше: ваз, писанок, масок, фігурок тощо. Виготовлення роботи за авторськими розробками.

Розділ 6. Оздоблення та оформлення виробів (24 год.)

Теоретична частина. Теоретичні відомості о послідовності оздоблювальних процесів при роботі з фарбами, папером. Послідовність оформлювальних процесів при роботі з фарбами, папером.

Практична частина. Обшивання виробів з вовни бусінами. Виготовлення очей з фетру. Робота з акриловою фарбою. Розфарбовування очей. Розфарбовування виробів із солоного тіста. Робота з фарбою гуашь. Тонування вовняних скульптур та іграшок пастеллю. Пришивання вусиків

Розділ 7. Конкурси, виставки, свята (15 год.)

Практична частина. Участь у конкурсах, виставках і святах.

Підсумок (3год.)

Теоретична частина. Підведення підсумків навчального року. Підсумкова виставка. Запрошення батьків на виставку. Нагородження вихованців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- види народної творчості та декоративно-ужиткового мистецтва;
- історію виникнення техніки валяння; виникнення паперопластики, як виду декоративно-ужиткового мистецтва і їх роль в житті людини;
- різноманітність можливостей декоративно-прикладних матеріалів;
- правила та особливості роботи голкою для валяння;
- особливості роботи в техніці сухе та мокре валяння;
- правила техніки безпеки та особистої гігієни під час роботи з різними декоративними матеріалами;
- послідовність виготовлення складних композицій з солоного тіста, пластиліну, вовни.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- виготовляти аплікації з використанням базових форм квілінгу, витинанки;
- виготовляти базові найпростіші форми у техніці пап'є-маше;
- виготовляти іграшки та картини з вовни;
- виготовляти вироби з гофрованого паперу;

- передавати форму складних об'ємних фігурок, створювати композиції на каркасній основі
- виконувати оздоблення та оформлення виробів;
- інтегрувати різні техніки роботи, самостійно вибирати найбільш оптимальні варіанти для виконання авторської роботи;
- самостійно тонувати вовну, робити плавні кольорові переходи.

Вихованці мають набути досвід:

- організації робочого місця;
- виготовлення та оздоблення виробів;
- виконання творчих робіт за власним задумом;
- участі у виставках та конкурсах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Агеева О., Кондратова В. «Рухомі іграшки. Витинанки. Аплікації. Прикраси, сувеніри, іграшки». Харків: Весна, 2013. 32 с.
2. Божена Мелосская. «Оригамі. Пласке, рухоме, кусудама, модульне оригамі» Харків: Аргумент Принт, 2013. 256.
3. Барц, Д., Маслова Н., Храпова М. «Валяння з вовни. Найповніше і найзрозуміліше покрокове керівництво для початківців» 2020, 275 с.
4. Вербицька З.В., Калашник Н.М. Витинанки. Уроки і заняття гуртка. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 112с.
5. Гученко І. В. Ліпимо з пластиліну. Київ: Глорія, 2013. 64 с
6. Діброва А. Саморобки з солоного тіста. / А. Діброва. – Харків, 2011.
7. Кокарева Ия. «Яскраве валяння», АСТ-Пресс Книга, 2009. - 120 с.
8. Ліпимо тварин із пластиліну. Донецьк: Скіф, 2012. 64 с.
9. Лепнін В. Ліпимо з пластиліну. Харків: КСД, 2012. 64 с.
10. Мельник В.М., Ткач С. К. Витинанка на уроках образотворчого мистецтва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан , 2000.- 48 с.
11. Мельник В. Альбом витинанок. Пори року. Весна: посібн. для учнів молодших і середніх класів. Навчальна книга: Богдан, 2009. – 64с.
12. Московка О. «Просте ліплення» Харків: УЛА, 2012. 12с.
13. Оригамі. Цікаві моделі. (пер. з угор.). Харків: Віват, 2015. 24 с.
- 14.«Полімерна глина для початківців». Харків: Принт, 2015. 224 с.
15. Резніченко Г. «Робота з папером» Посібник. Навально-методичне видання. Тернопіль: 2012. 64 с.
16. Романцов С. Колонькова О. Качковська Н.,«Школа ремесел. Тістопластика»: Шкільний світ, 2009.
17. Трикоз С. «Картинки із солоного тіста» Київ:Літера ЛТД, 2012. 31 с
18. Швай Р.І. «Педагогіка творчості» Львів: Львівська політехніка. 2020. 200с.
19. Шинковська К.А. « Усі способи валяння» -АСТ-Пресс Книга, 2011.
20. Шквиря Ж. «Іграшки з паперу». Київ: Глорія, 2013. 64 с.
21. Цибань І. «Усі прийоми сухого валяння», Видавництво: Vivat, Pelican, 2014. 64 с.
- 22.Юртакова А. Е., Юртакова Л. В. «Іграшки з паперу». Донецьк: СКІФ, 2013. 64 с.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№	Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>		
1.	Картон, офісний папір, креповий папір	15 упаковок
2.	Кольоровий папір	15 наборів
3.	Пластилін	15 наборів
4.	Глина природна, полімерна	15 наборів
5.	Сіль, борошно	5 кг/2 кг
6.	Клей ПВА	2 л
7.	Вовна не прядена природна, фарбована	15 наборів
8.	Нитки, пряжа	5 наборів
9.	Флористична стрічка	5 шт.
10.	Дріт	1 кг
11.	Природні матеріали	Сезонний збір
12.	Утилізовані матеріали	Індивідуальне використання
<i>Обладнання та інструменти</i>		
1.	Стеки, скалки	15 шт.
2.	Дощечки для пластиліну	15 шт.
3.	Ножиці	15 шт.
4.	Металеві форми, молди	30 шт.
5.	Катери	15 шт.
6.	Голки, щітки для валяння	15 шт.
7.	Поролон	2 м
8.	Канцелярський ніж	15 шт.
9.	Пензлі	30 шт.
10.	Олівці	15 шт.
11.	Лінійки	15 шт.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ РОБОТИ

Коли виникає вимушена потреба дистанційного навчання, на допомогу приходять сучасні технології. Це рішення – онлайн платформи для дистанційної та змішаної освіти. Вже відомі сервіси Viber, YouTube, Facebook, Zoom, Gool Classroom та інші, допомогли не переривати освітній процес та продовжити не тільки виклад нового матеріалу, а й перевірити результати дистанційної роботи.

Система дистанційного навчання передбачає організацію самостійної пізнавальної діяльності гуртківців, оперативну й систематичну взаємодію з викладачем; контроль засвоєних гуртківцями знань, групову роботу за темою в співробітництві, що дозволяє перенести акценти з репродуктивних на творчо-пізнавальні методи навчальної діяльності, які й повинні становити основу дистанційного навчання.

Для вихованців дистанційне навчання є привабливим тому, що вони мають можливість навчатися у зручний для себе час і темп, у будь якому місці, без відриву від місця проживання, що підвищує доступність та до навчальних матеріалів.

Щодо безпосереднього змісту занять, які проводяться у дистанційній формі, звертаємо увагу на наступне:

- дистанційні заняття та офлайн-заняття, повинні бути взаємопов'язані; матеріали та завдання, що виносяться на дистанційні заняття, здебільшого, повинні базуватися на знаннях та навичках, отриманих вихованцями під час занять, що проводяться в класичній формі;
- представлення нового теоретичного матеріалу в дистанційному форматі можливо, хоча й потребує додаткових заходів щодо контролю засвоєння, в той час як нові практичні навички виносити на самостійне засвоєння в дистанційній формі не рекомендується, хоча відпрацювання навичок, які були отримані на попередніх заняттях, можливе й є доцільним;
- матеріали для дистанційних занять бажано готувати в мультимодальному форматі (використовувати текст, візуальні та аудіо матеріали, рухові вправи);
- матеріали кожного заняття повинні включати елементи для забезпечення зворотного зв'язку (тести, анкетування, контрольні питання, завдання для самостійного виконання, майтер-класи, формати звітів тощо);
- вихованці та їх батьки повинні заздалегідь бути ознайомлені з графіком проведення занять (як дистанційних, так і занять в офлайн-форматі) та часовими межами, що відводяться для виконання завдань кожного заняття.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ЛІПЛЕННЯ

Кожному вихованцю для роботи необхідна підкладна дощечка, стеки, пензлик, стакан з водою. Процес ліплення завжди виконують на дошці, призначення якої не тільки в тім, щоб не забруднити стіл. Виріб, поміщений на підкладну дощечку, зручно повертати в процесі роботи різними сторонами до автора, що дуже необхідно. Дощка може бути з фанери, орголіту тощо розміром 25х25 см. На кожному з них до початку заняття чергові учні кладуть шматки матеріалу для ліплення, величина яких залежить від виробу і теми заняття.

Для вироблення дрібних деталей, нанесення на поверхню виробу прикрас у вигляді штрихів, вижок і т.д., необхідно використовувати стеки. Замість них можна використовувати відточені ручки використаних пензликів для малювання. Не обов'язково їх мати кожному гуртківцю – на групу достатньо декілька наборів стеків, з яких керівник роздає необхідну кількість на робочий стіл. В процесі заняття гуртківці можуть ними обмінюватися.

Для виготовлення гладенького виробу поверхню треба загладити водою, яку ставлять у мисочку на кожен стіл. Змоченою в воді рукою або шматочком полотна чи поролону поверхню виробу загладжують. Після висихання її необхідно зачистити шкуркою.

Розписують вироби не раніше, ніж через три – п'ять днів після виготовлення. Для просушки їх залишають в приміщенні (на підвіконні, шафі, полиці). Коли виріб висохне його розписують фарбами. В умовах звичайної гурткової кімнати використовують самий простий варіант окраски. Виріб покривають звичайними гуашевими фарбами або аквареллю з сумішшю гуашевих білил. Баночку з фарбами потрібно мати на кожному столі.

Робота з глиною

При заготовці глини її потрібно попередньо перевірити, наскільки вона придатна для ліплення. Глина буває нежирна і жирна. Нежирна не підходить для ліплення, так як складається, в основному, з піску і не пластична. Перевірити її на пластичність можна, зліпивши з глиняного тіста валик і зігнути її в кільце. Якщо на поверхні кільця при цьому не буде тріщин, то глина еластична і підходить для ліпки.

При заготовці, глину важливо очистити від камінчиків, коріння тощо. Великі шматки подрібнити і засипати в відра або контейнер для зберігання.

Якщо глина волога, то спеціально сушити її не обов'язково. Такий матеріал краще зберігати в вигляді невеликих шматків у відрах. На дно налити невелику кількість води, а зверху накрити целофановою плівкою, клейонкою, щоб вона не висихала. Перед ліпкою в глину додають невелику кількість води, замішують до стану густого тіста, добре перемішують. Якщо готується тісто з пересохлої глини, то її на добу заливають водою до повного покриття. Перед замісом воду зливають і вимішують глину, щоб вона легко відставала від рук.

Робота з солоним тістом

При замішуванні солоного тіста треба обов'язково дотримуватися рецепту. Якщо під час вимішування тісто розсипається, треба додати трохи води, якщо пристає до рук – слід додати борошна. При замішуванні тіста бажано використовувати холодну воду, та сіль дрібного помолу (екстра). При вимішуванні тіста обов'язково треба вдягати передник, та прибрати волосся. Щоб солоне тісто не рвалося і не тріскалося під час ліплення, його потрібно добре вимісити і розім'яти, поки воно не стане еластичним.

Щоб пофарбувати готове вимішане солоне тісто, слід із тіста створити кульку в середині якої зробити заглиблення. Потім у це заглиблення покласти фарбу, після цього старанно переминати доти, поки тісто не забарвиться рівномірно. Готове тісто слід зберігати у поліетиленовому пакеті для запобігання висихання у холодному місці.

Для того щоб готовий виріб було легше зняти з дошки та висушити, треба під тісто підкладати фольгу. Для зменшення маси виробу з солоного тіста, прискорення просихання та економії матеріалу, можна використовувати газетний папір та фольгу (для каркасу).

Перед фарбуванням готового виробу з солоного тіста, треба впевнитися що воно повністю просохло. Постукайте вказівним пальцем по виробу. Якщо звук приглушений, це означає, що виріб всередині сирий і його слід досушувати. Якщо ж звук лункий, виріб висох. Якщо буде розфарбовуватися недосушений виріб, він обов'язково буде розтріскуватися.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОБОТИ ЗПАПЕРОМ

Для аплікації придатний будь-який папір, за винятком надто тонкого (типу цигаркового). Папір може бути білий і кольоровий, матовий і блискучий, гладкий і фактурний, простий і оксамитовий. Папір легко наклеюється на інший папір (цупкий) або картон.

Перед тим як приступати до роботи спочатку треба, обдумати композицію. Зробити кілька ескізів композиції. Велика кількість деталей лише заважатиме у роботі. Для аплікації треба обрати основу. При наклеюванні деталей клей намазується на вирізану форму зліва. Намазувати треба обережно, тонким шаром, охайно по краях форми, щоб клей дійшов до краю паперу, але не перейшов на лицьовий бік вирізаної деталі, щоб не з'явилась пляма. Наклеєну деталь пригладжуємо чистим клаптиком тканини і накладаємо на неї прес: чистий папір і товсту книгу. Висихаючи, папір стягується, і тому на основу треба брати цупкий папір, бо тонкий завжди покоробиться. Готову аплікацію потримаємо 2-3 години під пресом, щоб просохла.